

Asia: VN/16699/2021

Lausuntopyyntö kuntia koskevien valtionavustuskäytäntöjen kehittämisestä

1. Taustatiedot

Klikkaa ja lisää otsikko valintakysymykselle

Kuntayhtymä

2. Ehdotukset kuntien valtionavustuskäytäntöjen kehittämiseksi

Ehdotus 1: Ohjauksen ja rahoituksen periaatteiden selkiyttäminen

Kainuun liitto näkee hyvänä, että tätä asiakokonaisuutta selkeytetään. On tärkeää, että kunnille myönnettävien valtionavustusten osalta kunnilla säilyy harkintavalta päättää avustuksen kohteena olevien tehtävien hoitamisesta sekä toisaalta se, että avustuksia ei tule käyttää keinona lisätä kuntiin kohdistuvaa ohjausta. Myös huomion kiinnittäminen kuntien yhdenvertaiseen valtionavustusten hakumahdollisuuteen nähdään hyvänä asiana.

Ehdotus 2: Hyvinvointialueiden ja kuntien tehtävien muutoksen vaikutusten huomiointi

Hyvinvointialueen rahoituksen ja vastuiden selkeys on tärkeää uuden hallinnollisen rakenteen syntymisen myötä. Kainuun liitto näkee hyvänä asiana sen, että tavoitteena on hyvinvointialueille kohdennettavan avustustoiminnan suunnittelussa varmistaa yhteistyössä toiminnan vaikuttavuus ja julkisten varojen tarkoituksenmukainen käyttö samojen asukkaiden hyvinvoinnin ja alueiden elinvoiman eteen.

Ehdotus 3: Heikossa taloudellisessa asemassa olevien kuntien huomioiminen

Ehdotukset vaikuttavat olevan tarkoituksenmukaisia.

Ehdotus 4: Vuosikellon mukainen ennakoitava toiminta

Kuntien talouden ja toiminnan suunnittelua ajatellen olisi hyvä, että seuraavan vuoden avustuskohdeet olisivat tiedossa mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Avustustoiminnan vuosikelloa voidaan käyttää sekä pitkään kestävien hankkeiden suunnitteluun että vuosittain myönnettäviin avustushakuihin. Yllättävät, toimintaympäristön muutoksista johtuvat avustustarpeet sen sijaan jäävät luonnollisesti vuosikellon ulkopuolelle. Toiminnan selkeyttämiseksi olisi hyvä, että haettavat avustukset, hakemusten ajankohdat ja hankkeiden toteutusajankohdat tulisi olla selkeästi nähtävillä kootusti yhdessä paikassa.

Ehdotus 5: Laaja-alaisen ymmärryksen, tiedon ja kuulemisen edistäminen

Kainuun liitto pitää tarkoituksenmukaisena, että sekä ministeriöt ja valtionapuviranomaiset että toisaalta kunnat hakijoina tunnistavat yhteiskunnallisia ilmiöitä ja toimintaympäristön tilaa sekä niiden vaikutuksia asukkaiden ja ympäristön hyvinvoinnin sekä elinvoiman tilaan valtakunnallisesti, alueellisesti ja paikallisesti. Lisäksi on tärkeää, että avustustoiminnalle asetetaan määrällisiä ja laadullisia tulos- ja vaikutustavoitteita, joilla voidaan kuvata sitä, mitä avustuksella saadaan aikaan ja miten toiminta parantaa valitun kohderyhmän tilannetta.

Ehdotus 6: Pienten toimijoiden ja hankkeiden avustamisen vaikuttavuuden parantaminen

Kuntien koko ja käytettävissä olevien resurssien määrä vaikuttaa osaltaan siihen miten kunnat voivat hakea valtionavustuksia. Osaaminen ja resurssit eri asioiden toteuttamisen vaihtelevat kunnittain. Kuntien erilaisuus ja esimerkiksi väestörakenteet tulisikin huomioida avustushakutoiminnassa ja niiden suunnittelussa. Kainuun liitto näkee hyvänä asiana, että ehdotuksen mukaan avustustoimintaa suunniteltaisiin verkostomaisessa yhteistyössä. Verkostohankkeet onkin nähty yhtenä keinona pienten toimijoiden osallistamiseen. Avustustoiminnan toteuttaminen yhdenvertaisuusperiaatetta ja hallinnon oikeusperiaatetta noudattaen nähdään erittäin hyvänä asiana.

Ehdotus 7: Verkostojen hyödyntäminen

Kainuun liitto näkee verkostomaisen yhteistyön hyvänä asiana ja toteaa, että jo olemassa olevia verkostoja on ehdottoman tärkeä hyödyntää valtionavustustoiminnassakin.

Ehdotus 8: Avustustoiminnan roolien ja prosessien selkeyttäminen

Kainuun liitto näkee, että ehdotetut toimenpiteet ja keinot tukevat eri toimijoiden roolien ja prosessien kehittämistä sekä sujuvoittavat valtionavustusten käsittely- ja päätöksentekoprosesseja.

Ehdotus 9: Yhtenäisyyden ja läpinäkyvyyden parantaminen

Kainuun liitto kannattaa ehdotuksia yhteneväisen ja läpinäkyvän valtionavustustoiminnan varmistamiseksi ja lisäämiseksi. Avustustoiminnan toteuttaminen yhdenvertaisin periaattein ja noudattaen hallinnon oikeusperiaatteita tasapuolisesta kohtelusta, tarkoitussidonnaisuudesta, puolueettomuudesta, suhteellisuusperiaatteesta ja luottamuksen suojasta on tärkeää. Lisäksi arviointiperusteiden ja -kriteerien esittäminen selkeästi hakuilmoituksessa tukee avoimuutta ja läpinäkyvyyttä.

Ehdotus 10: Vaikutusten arvioinnin ja mittauksen periaatteiden hyödyntäminen

Vaikutusten arviointi on tärkeää, mutta kuten todettu valtionavustustoiminnan vaikutusten arviointi ei ole ollut systemaattista. Arviointi on voitu nähdä vaikeasti toteutettavana. Mikäli ehdotuksella vaikutuksen mittauksen ja arvioinnin periaatteiksi voidaan parantaa vaikutusten arviointia, on ehdotus luonnollisesti kannatettava. Kainuun liitto näkee tärkeänä valtionavustusten haku- ja raportointilomakkeiden kehittämisen siihen suuntaan, että ne ohjaavat vaikutusten ja tulosten pohdintaa ennakkollisesti ja seurantaa mahdollistavasti.

Ehdotus 11: Tulosten käytäntöön viennin edistäminen periaattein, toimintatavoin ja velvoittein

Kainuun liitto pitää tärkeänä, että valtionavustuksilla rahoitettujen hankkeiden tulokset julkaistaan ja ovat avoimesti saatavilla ja näin ollen myös toisten toimijoiden hyödynnettävissä. Tärkeää on

myös juurruttaa tulokset oian kunnan toiminnan ja talouden suunnittelua. Oikein toimiessaan hankkeilla kehitetään toimintaa tekemällä asiat tehokkaammin, laadukkaammin ja vaikuttavammin. Näiden edellä mainittujen lisäksi myös aikaisemman kehitystyön tulosten hyödyntäminen on tärkeää.

3 Yleiset huomiot kehittämisehdotuksista

Yleiset huomiot kehittämisehdotuksista

-

Kainuun liitto Kirjaamo
Kainuun liitto - Paula Halonen, hallintojohtaja